राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे
महाराष्ट्र राज्य

अतिरिक्त संचालक दूरध्वनी क्रमांक (वै) - कार्यालय दूरध्वनी क्र. -	२६०५८९९६ (वै) २६०५८७३९ (का) २६०५८१३९ (का) २६०५८४७६ (का)	कुटुंब कल्याण भवन, राजाबहादूर मिलरोड, रेल्वेस्टेशनच्या मागे, पुणे ४११ ००१. फॅक्स नं.- ०२० - २६०५८७६६ / २६०५८२१८ / २६०५८१०९ Email ID : pulsepolio@gmail.com/mahacoldchain@gmail.com Website : arogya.maharashtra.gov.in
आरोग्य सेवा		जा.क्र.राकुकका/कक्ष-१२/नियमित लसीकरण/ आयपीव्ही/ मार्गदर्शक सूचना/ 11774-879 /१६ दिनांक :- /14/3/2016

प्रति,

जिल्हा आरोग्य अधिकारी , जिल्हा परिषद, ... (सर्व)
जिल्हा शल्य चिकित्सक, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, ... (सर्व)
वैद्यकिय आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका , ... (सर्व)

विषय - आयपीव्ही लसीच्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना
संदर्भ - केंद्रशासनाच्या सुधारित मार्गदर्शक सूचना पत्र दिनांक ४ मार्च १६

केंद्रशासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनसार लवकरच राज्यात आयपीव्ही लसींचा वापर नियमित लसीकरण कार्यक्रमात करण्यात येणार आहे.

उपरोक्त संदर्भांकिंत विषयान्वये, आयपीव्ही लस वापराबाबत प्राप्त झालेल्या सुधारित सूचना त्या पुढीलप्रमाणे -

- आयपीव्ही लस (५ मि.ली.) - ०.१ मि.ली. प्रति डोस
- प्रत्येक लाभार्थ्याला ६ आठवडे व १४ आठवडे या वयोगटात ०.१ मि.ली. प्रति डोस या प्रमाणे लसीचे २ डोस देण्यात यावेत.
- ही लस उजव्या हातावर, त्वचेमध्ये (Intradermal) देण्यात यावी.
- ही लस देतांना, बीसीजी लस देण्याकरिता वापरण्यात येणा-या सिरिंजचा वापर करण्यात यावा.

सदर सूचनांनुसार आपल्या अधिनस्त सर्व आरोग्य संस्थांमधील सर्व क्षेत्रिय कर्मचा-यांमार्फत आयपीव्ही लस देण्याबाबतची कार्यवाही करण्याकरिता सर्वस्तरीय कार्यशाळांमध्ये सूचना देण्यात याव्यात व विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार लसीकरण केले जाईल याची दक्षता घ्यावी.

अतिरिक्त संचालक,आरोग्य सेवा,
कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य पुणे.

प्रत माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी -
उपसंचालक आरोग्य सेवा , मंडळ..... (सर्व)

प्रत सविनय सादर:-

- मा.प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, गो.ते.रुग्णालय अवार, मंत्रालय, मुंबई.
- मा.आयुक्त (कु.क) तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोगय अभियान मुंबई.
- मा.संचालक आरोग्य सेवा, संचालनालय, मंबई १

गर्भवती महिला,अर्भक व लहान बालकांसाठी राष्ट्रीय लसीकरण वेळापत्रक

लस	कधी द्यावे	मात्रा	मार्ग	जागा
गर्भवती महिलांसाठी				
टी.टी-१	गरोदरपणाच्या सुरुवातीला	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	दंडाच्या वरच्या बाजूला
टी.टी - २ *	टी.टी. दिल्यानंतर ४ आठवडयांनी	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	दंडाच्या वरच्या बाजूला
टी.टी - बूस्टर	जर मागील टी.टी. दिल्यानंतर ३ वर्षाच्या आंत गरोदर राहिल्यास	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	दंडाच्या वरच्या बाजूला
अर्भकांसाठी				
बी.सी.जी.	जन्मत:/शक्य तितक्या लवकर/एक वर्ष पूर्ण होण्याआधी	०.१ मि.ली.(१ महिना आंतील बालकांना ०.०५ मि.ली).	त्वचेमध्ये (अंत:त्वचा)	डाव्या दंडाच्या वरच्या बाजूला
हिपॅटायटीस् - बी.जन्मत:	जन्मल्यानंतर २४ तासाचे आंत	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	डाव्या मांडीच्या मध्य भागी बाहेरील बाजूला
ओ.पी.व्ही. झिरो डोस	जन्मत:/शक्य तितक्या लवकर/१५ दिवसापर्यंत	२ थेंब	तोंडावाटे	तोंडावाटे
ओ.पी.व्ही.१, २ व ३	जन्मल्यानंतर ६, १० व १४ वा आठवडा पूर्ण झाल्यावर	२ थेंब	तोंडावाटे	तोंडावाटे
पेंटाव्हॅलंट १, २ व ३	जन्मल्यानंतर ६, १० व १४ वा आठवडा पूर्ण झाल्यावर	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	डाव्या मांडीच्या मध्य भागी बाहेरील बाजूला
आय.पी.व्ही.	जन्मल्यानंतर ६ व १४ वा आठवडा पूर्ण झाल्यावर - ओ.पी.व्ही.१ व ३ च्या डोस सोबत एक वर्ष पूर्ण होण्याआधी	०.१ मि.ली.	त्वचेमध्ये (अंत:त्वचा)	उजव्या दंडावर
गोवर - १	जन्मल्यानंतर ९ महिने पूर्ण झाल्यावर	०.५ मि.ली.	अध:त्वचेत	उजव्या दंडाच्या वरच्या बाजूला
जीवनसत्व - अ-१	जन्मल्यानंतर ९ महिने पूर्ण झाल्यावर/गोवर लसी सोबत	१ मि.ली. (१ आय.यु)	तोंडावाटे	तोंडावाटे
जे.ई. - १ **	जन्मल्यानंतर ९ महिने ते १२ महिने	०.५ मि.ली.	अध:त्वचेत	डाव्या दंडाच्या वरच्या बाजूला
बालकांसाठी				
डी.पी.टी.बूस्टर - १	१६ ते २४ महिने	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	डाव्या मांडीच्या मध्य भागी बाहेरील बाजूला
ओ.पी.व्ही.बूस्टर	१६ ते २४ महिने	२ थेंब	तोंडावाटे	तोंडावाटे
गोवर - २	१६ ते २४ महिने	०.५ मि.ली.	अध:त्वचेत	उजव्या दंडाच्या वरच्या बाजूला
जे.ई. - २ **	१६ ते २४ महिने	०.५ मि.ली.	अध:त्वचेत	डाव्या दंडाच्या वरच्या बाजूला
जिवनसत्व अ २ ते ९ ***	१६ महिने व नंतर प्रत्येक सहा - सहा महिन्यांनी ५ वर्ष पूर्ण होई पर्यंत	२ मि.ली. (२ आय.यु)	तोंडावाटे	तोंडावाटे
डी.पी.टी.बूस्टर - २	५ ते ६ वर्ष	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	दंडाच्या वरच्या बाजूला
टी.टी.	१० व १६ वर्ष	०.५ मि.ली.	अंत:स्नायुत	दंडाच्या वरच्या बाजूला

* : प्रसूतीच्या ३६ आठवडयापूर्वी टी.टी.२ अथवा बूस्टर डोस द्यावा. आधी दिला नसल्यास ३६ आठवडयानंतर सुध्दा द्यावा. गरोदरपणात टी.टी. चे इंजेक्शन दिले नसल्यास प्रसूतीच्या वेळेस द्यावे.

** : निवडक जिल्हयांमध्ये देण्यात येते.

*** : एकात्मिक बाल विकास योजनेनूसार जीवनसत्व अ चा दुसरा ते नववा डोस १ ते ५ वर्ष वयोगटातील बालकांना वर्षातून दोनदा विशेष फेरीत द्यावी.